

ชื่อวิทยานิพนธ์ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่น

ผู้วิจัย นางปาริสุทธิ พรหมรัศมี ปีการศึกษา 2551

ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา หลักสูตรและการสอน

สถานที่ปรึกษา คร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ

กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวี โอภิชากร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้ด้านศิลปะท้องถิ่นที่มีในชุมชน และวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ และรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นักเรียน ประชาชนท้องถิ่น บุคคลทั่วไปในชุมชน ครูผู้สอนวิชาศิลปะ และผู้บริหารสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแปลความหมายของข้อมูลแล้วสร้างมโนทัศน์ หาข้อสรุปเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และการพัฒนา

ผลการวิจัย พบว่า ศิลปวิทยาด้านศิลปหัตถกรรม มีรูปความคิดที่สัมพันธ์กับวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นในด้านวิถีคิด ความเชื่อและพิธีกรรม การประกอบอาชีพและเศรษฐกิจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ การละเล่นพื้นบ้าน และความผูกพันและการพึ่งพาของคนในท้องถิ่น ส่วนรูปแบบเชิงปฏิบัติการศิลปหัตถกรรม พบว่า มีรูปแบบเชิงปฏิบัติการด้านวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติ ความงดงามทางศิลปะ เทคนิค และการนำไปใช้ประโยชน์

ส่วนการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่น พบว่า มีแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้หลายลักษณะ ได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้านศิลปหัตถกรรมให้กับนักเรียน การจัดระบบข้อมูลด้านศิลปหัตถกรรม การจัดให้นักเรียนได้เรียนศิลปหัตถกรรมตามความต้องการ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นด้านศิลปหัตถกรรม และการจัดทำนโยบายเพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ในการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปหัตถกรรม สามารถจัดทำในรูปแบบเอกสาร สื่ออนิเมชันอิเล็กทรอนิกส์ และเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นแนวทางของการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่นอีกลักษณะหนึ่ง สำหรับการปลูกฝังให้คนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเริ่มต้นที่ครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันขั้นพื้นฐานของสังคม และการดำรงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืนนั้น

(2)

จะต้องรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะท้องถิ่นไว้ โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของสังคมปัจจุบัน

Thesis topic : The Improvement of Students' Learning Process in the area of
Local Art Value

Researcher : Mrs. Parisut Promrak **Academic year** : 2008

Degree : Master of Education **Major** : Curriculum and Instruction

Chairman of thesis advisor : Dr. Montana Pipatpen

Advisory committee : Assistant Professor Rawi Opithakorn

Abstract

The objectives of this research are to analyze local art intelligence of the community and to analyze ways to improve learning process of students in the area of local art value. This study aims to find conclusion for learning and improvement by using quality research process. The researcher collected data by using in depth interviews with main informers who were students, local philosophers, local public, art teachers and school administrators. Afterwards, the information was analyzed by interpretation method and concepts to find conclusion leading to learning and improvement.

The result shows that handicraft art of local philosophers has concepts that connect local way of life and thoughts about belief and ceremony regarding work and economics, natural resource management and ecology system, local recreational games and activities, and relationship and dependence of local people. As for the practice of handicraft art of local philosophers, there are operational formats in materials, operation, artistic beauty, techniques and usages.

In terms of the improvement learning process of students in the area of local art value, the study shows that there are many ways to improve learning process such as method of learning process of handicraft art for students, information management of handicraft art, access for students to study handicraft art as they wish, designing local curriculum on handicraft art, developing policies for using local wisdom with learning and teaching in schools.

In terms of collecting information in the area of local wisdom for handicrafts, there are ways to do that such as printed documents, electronic media and websites on internet. This is another way to promote learning process of students about local art value. In order to make local

people realize the value and importance of local wisdom, it should begin within family which is the basic institution of the society. To preserve local wisdom in a sustainable way, the uniqueness of local art must be kept and adjusted to make it appropriate to the condition and context of today's society.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวี โอภิชากร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถปรับปรุงงานวิจัยตามข้อเสนอแนะ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความภาคภูมิใจมากที่สามารถทำงานวิจัยจนสำเร็จและเป็นงานที่มีคุณค่าทางจิตใจของผู้วิจัย และมีคุณค่าทางวิชาการ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร เทพนวล ข้าราชการบำนาญ และผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ ให้คำแนะนำ ทำให้แนวทางการดำเนินการวิจัยมีความสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย ดร.ฉัตรวรัญ องค์กรสิงห์ อาจารย์วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต กรุงเทพฯ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ้อยทิพย์ พลศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โปรแกรมศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นายปัญญา เล็กขำ ผู้อำนวยการโรงเรียนทับปุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา และนางมุกดา คงยศ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อแสน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา

ขอขอบพระคุณนายปรีดา บุญช่วย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตรียม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักกับผู้วิจัย นอกเหนือจากปราชญ์ท้องถิ่น บุคคลทั่วไปในชุมชน นักเรียนและครู โรงเรียนบ้านเตรียม ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณนางสาวสมใจ บุญประดิษฐ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ่อแสน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ที่คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัย รวมทั้งเอื้อเฟื้อพาหนะในการเดินทางเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่และครอบครัวพรหมรักษ์ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความเมตตา เอื้ออาทรช่วยเหลือทุนในการเรียน และช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี และขอขอบใจเด็กหญิงภาวสุทธิ เพ็ชรจรัส ที่เป็นกำลังใจเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มอบเป็นกตัญญูตาแก่คุณพ่อประสิทธิ์ พรหมรักษ์ คุณแม่ประไพ พรหมรักษ์และมอบเป็นกตัญญูตาแก่ครูคณาจารย์ทุกท่าน

ปาริสุทธิ พรหมรักษ์